

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΥΠΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ, 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2014

Ελληνίδες και Έλληνες, Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Είχα κατ' επανάληψη δηλώσει ότι ο λαός θα πρέπει να ενημερώνεται για όλα τα σοβαρά θέματα που επηρεάζουν την ευημερία και το μέλλον του. Στο πλαίσιο αυτό, δεν χρειάζεται να επαναλάβω το αυτονόητο: Το άλυτο του Κυπριακού, που για σαράντα τόσα χρόνια κρατά διαιρεμένη την πατρίδα και το λαό μας, είναι το ύψιστο των προβλημάτων που απασχόλησε και απασχολεί την παλαιότερη, τη νεότερη γενιά και αν συνεχίσει το σημερινό στάτους κβο θα επηρεάσει δραματικά το μέλλον και των επερχομένων γενεών.

Η σημερινή διάσκεψη έχει σαν αποκλειστικό στόχο την ενημέρωση, αλλά και την αποκατάσταση της αληθείας για όσα αφορούν το κοινό ανακοινωθέν, με βάση τα πραγματικά γεγονότα που δημιουργούν τις προϋποθέσεις επανέναρξης ενός κύκλου συνομιλιών, με την ελπίδα να δώσουμε οριστικό τέλος στην επικρατούσα απaráδεχτη κατάσταση.

Θα ήθελα εξ αρχής να δηλώσω πως η ανάλυση των προνοιών του κοινού ανακοινωθέντος δεν θα γίνει κατά τρόπο αντιπαραθετικό με τις πολιτικές δυνάμεις και τους πολιτικούς που έχουν αντίθετη άποψη την οποία και απολύτως σέβομαι.

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Τόσο προεκλογικά, όσο και με την ανάληψη της εξουσίας, είχα δηλώσει ότι θα εργαστώ άοκνα προκειμένου με επιτυχία να αντιμετωπίσουμε τα οικονομικά προβλήματα της χώρας και να εκσυγχρονίσουμε το Κράτος, αλλά, παράλληλα, μέσω της συλλογικής προσπάθειας όλων, να εξεύρουμε επιτέλους και οριστικά μια λύση που θα απαλλάσσει

την πατρίδα μας από την κατοχή, θα την επανενώνει και θα αποκαθιστά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες του συνόλου του λαού μας.

Μια λύση που θα βασίζεται στις Συμφωνίες κορυφής και τις σχετικές αποφάσεις και ψηφίσματα του ΟΗΕ και θα διασφαλίζει διάρκεια, βιωσιμότητα, λειτουργικότητα, καθώς επίσης και την εφαρμογή των αρχών και αξιών της Ε.Ε., κράτος μέλος της οποίας είναι η Κύπρος από το 2004.

Είναι σε όλους σας γνωστές οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ανέλαβα την προεδρία. Γι αυτό και εδόθη προτεραιότητα στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Και τούτο γιατί μια αποδυναμωμένη οικονομικά χώρα θα μπορούσε να ήταν ευάλωτη σε πιέσεις ή και εκβιασμούς που θα επηρέαζαν αρνητικά την προσπάθεια για να πετύχουμε μian αξιοπρεπή λύση.

Με την πιστή τήρηση των όρων της δανειακής σύμβασης, τη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος και τις αδιαμφισβήτητες θυσίες και το πείσμα του λαού μας, χωρίς να ισχυρίζομαι ότι έχουμε ξεπεράσει την οικονομική κρίση, και ύστερα και από τις θετικές αξιολογήσεις τόσο των δανειστών μας, όσο και των ξένων οίκων, έκρινα πως συναφής με την οικονομική ανάκαμψη είναι και η επικέντρωση της προσοχής μας στην εντατικοποίηση των προσπαθειών για επίλυση του Κυπριακού προβλήματος.

Παράλληλα με την αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων εφαρμόσαμε πολιτική αποκατάστασης του κύρους, της αξιοπιστίας αλλά και της αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρονται λόγω της γεωστρατηγικής θέσης της χώρας μας. Στο διάστημα που πέρασε έγινε κατορθωτό να αναβαθμίσουμε και να εμβαθύνουμε τις σχέσεις μας με τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ισραήλ και το σύνολο των ευρωπαϊκών εταίρων μας. Η πολιτική που ακολουθήσαμε ποσώς δεν επηρέασε τις άριστες και φιλικές

σχέσεις που διατηρούσαμε και διατηρούμε με μεγάλες δυνάμεις όπως η Ρωσία και η Κίνα, καθώς και με τα Αραβικά κράτη.

Άξονας της πολιτικής μας υπήρξε η αξιοποίηση του ενδιαφέροντος των χωρών που έχουν συμφέροντα στην περιοχή μας και μπορούν να επηρεάσουν τις εξελίξεις, προβάλλοντας πως μια λύση του Κυπριακού θα συνέβαλλε σημαντικά όχι μόνο στη σταθερότητα και την ειρήνη στην περιοχή, αλλά και στη δυνατότητα αξιοποίησης του φυσικού πλούτου της ανατολικής Μεσογείου.

Ταυτόχρονα, και προκειμένου να δημιουργηθούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις ουσιαστικού διαλόγου, εργαστήκαμε σκληρά για την επανατοποθέτηση του Κυπριακού μέσω του αιτήματος μας για την ενεργό εμπλοκή της Τουρκίας, ως της δύναμης που συνεχίζει να κατέχει το βόρειο τμήμα της πατρίδας μας.

Με στόχο την άρση των προβαλλομένων προσχημάτων, προχωρήσαμε στο διορισμό διαπραγματευτή της Ε/Κ κοινότητας, παρά τις ενστάσεις της άλλης πλευράς, και για πρώτη φορά από το 1974 έγινε κατορθωτό να εμπλέξουμε στις συνομιλίες και την Τουρκία.

Επιπλέον, προκειμένου να επιτύχουμε μια λύση συμβατή με τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες και το ευρωπαϊκό κεκτημένο, σε αλληπάλληλες επαφές με τους προέδρους των τριών θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. αλλά και τους ηγέτες ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, έγινε τελικά κατορθωτό να αναβαθμιστεί ο ρόλος που θα διαδραματίσει η Ε.Ε. στον υπό έναρξη διάλογο, όπως σαφέστατα φαίνεται από την ανακοίνωση των κ.κ. Βαν Ρόμππαι και Τζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο.

Την ίδια ώρα και προκειμένου να δημιουργηθεί μια νέα δυναμική σ' ένα νέο κύκλο συνομιλιών, υποβάλαμε μια δέσμη ουσιαστικών μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης, τα

οποία, κατόπιν επίπονων προσπαθειών μας, όχι μόνο έγιναν κατανοητά, αλλά και μέσα από το περιεχόμενο της σωρείας των ανακοινώσεων που ακολούθησε την υιοθέτηση του κοινού ανακοινωθέντος, φαίνεται ότι θα αποτελέσουν μια των προτεραιοτήτων φίλων χωρών.

Κατά την διάρκεια των πρωτοβουλιών που αναλάβαμε, είχε διαφανεί ότι υπήρχε διάσταση στο ρόλο που κατά την άποψη μας θα έπρεπε να διαδραματίζει ο Ειδικός Σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Μέσα από λεπτούς αλλά αποφασιστικούς χειρισμούς έγινε κατορθωτό να ξεπεράσουμε το πρόβλημα χωρίς να πληγεί η διαδικασία.

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες του παρελθόντος και προκειμένου να επιτύχουμε πλήρη διασαφήνιση των θέσεων, των βασικών αρχών επίλυσης του Κυπριακού και της μεθοδολογίας που θα πρέπει να ακολουθηθεί σ' ένα νέο κύκλο συνομιλιών, θέσαμε σαν προαπαιτούμενο την έκδοση ενός ουσιαστικού κοινού ανακοινωθέντος.

Ύστερα από επίπονες προσπάθειες έξι μηνών έγινε κατορθωτό να καταλήξουμε στο Κοινό Ανακοινωθέν της 11^{ης} Φεβρουαρίου. Ένα Ανακοινωθέν, το οποίο, χωρίς να παραγνωρίζει τις ανησυχίες της άλλης πλευράς, ικανοποιεί και τις δικές μας επιδιώξεις και ευαισθησίες.

Οφείλω να είμαι απόλυτα ειλικρινής και να ομολογήσω πως στη επίτευξη του πιο πάνω στόχου συνέβαλαν σημαντικά οι πολιτικοί αρχηγοί και το Εθνικό Συμβούλιο, τους οποίους και ευχαριστώ στην ολότητα τους, καθώς, μέσω ακόμη και των διαφωνιών που προέταξαν, συνέβαλαν στο να αντιμετωπίσουμε με επιτυχία αξιώσεις της άλλης πλευράς που δεν μας έβρισκαν σύμφωνους. Θερμές ευχαριστίες οφείλω και στην ελληνική κυβέρνηση, η οποία τηρείτο ανελλιπώς ενήμερη επί καθημερινής βάσεως επί των τεκταινομένων και παρείχε την πλήρη στήριξη της στις προσπάθειες μας.

Τις θερμές ευχαριστίες θα πρέπει να εκφράσω και στην ομάδα νομικών η οποία έχει υποδειχθεί από τα κοινοβουλευτικά κόμματα και συνέβαλε καθοριστικά με τη συνδρομή της στη διαμόρφωση του τελικού περιεχομένου του κειμένου.

Θα πρέπει να αναφέρω ακόμα ότι καθόλη τη διάρκεια των διαβουλεύσεων βρισκόμασταν σε συνεχή επαφή με δύο εκ των εγκυροτέρων νομικών οίκων του εξωτερικού, τις υπηρεσίες των οποίων είχαν αξιοποιήσει και οι προηγούμενες κυβερνήσεις.

Ακόμη, θα ήταν παράλειψη αν δεν αναγνώριζα το θετικό ρόλο που διαδραμάτισαν φίλες χώρες με επιρροή στα κέντρα λήψης αποφάσεων που έχουν λόγο και ρόλο στο κυπριακό πρόβλημα.

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Γνωρίζω πως πολιτικές δυνάμεις που είχαν διαφωνήσει, είτε με τη διαδικασία είτε τη μεθοδολογία, εξακολουθούν να διατηρούν τις απόψεις τους. Εκείνο που με λυτεί δεν είναι η όποια διαφωνία, αλλά οι επαναλήψεις αναφορών που δεν έχουν σχέση με το περιεχόμενο του ανακοινωθέντος αλλά ενδεχόμενα με πολιτικές επιλογές που δεν συμφωνούν με την επιδιωκόμενη μορφή λύσης.

Χωρίς καμιά διάθεση, επαναλαμβάνω, αντιπαράθεσης με όσους διαφωνούν, παραθέτω για ακριβή ενημέρωση του κυπριακού λαού, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, τι διαλαμβάνει το κοινό ανακοινωθέν και τι έχουμε διασφαλίσει για επανέναρξη των συνομιλιών, ώστε, αν και η άλλη πλευρά επιδείξει την ίδια καλή θέληση, να υπάρξει προοπτική επιτυχούς κατάληξης.

Πιο συγκεκριμένα στο Κοινό Ανακοινωθέν προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Η υπάρχουσα κατάσταση, το στατους κβο δηλαδή, θεωρείται και από τους δύο ηγέτες απαράδεκτη. Δηλαδή, μεταξύ άλλων, απαράδεκτη κρίνεται η παρουσία κατοχικών

στρατευμάτων, η συνεχιζόμενη διαίρεση της πατρίδας μας, η παράνομη αξιοποίηση των Ε/κ περιουσιών, η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και βασικών ελευθεριών, ο εποικισμός, η καταστροφή της θρησκευτικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς, η ανάγκη που εξωθεί τους Ελληνοκύπριους να ξεπουλούν τις περιουσίες τους στα κατεχόμενα, η αποξένωση του κυπριακού ελληνισμού από το κατεχόμενο μέρος και η εν τη ουσία παγίωση των τετελεσμένων της εισβολής. (Παράγραφος 1).

2. Προβλέπεται ότι η λύση θα σέβεται τις βασικές αρχές, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και θα διασφαλίζει το κοινό μέλλον του συνόλου των πολιτών σε μια ενωμένη Κύπρο εντός της Ε.Ε. (Παράγραφος 1).

3. Οι αρχές και οι αξίες επί των οποίων εδράζεται η Ε.Ε. θα διασφαλίζονται και θα γίνονται σεβαστές σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας (Παράγραφος 4).

4. Το εξίσου σημαντικό, για να μην πω το σημαντικότερο, είναι ότι στην ενωμένη Κύπρο κατοχυρώνονται οι τρεις βασικές αρχές, χαρακτηριστικά γνωρίσματα κάθε κράτους μέλους των Η.Ε. Η ενωμένη Κύπρος ως μέλος των Η.Ε. και της Ε.Ε. θα έχει μια και μόνη διεθνή νομική προσωπικότητα, μια και μόνη κυριαρχία, μια και μόνη ενιαία ιθαγένεια (Παράγραφος 3).

5. Αποκλείονται τα όποια ασφυκτικά ή άλλως πως χρονοδιαγράμματα (Παράγραφος 3).

6. Υιοθετείται η αρχή πως τίποτα δεν είναι συμφωνημένο αν δεν συμφωνηθούν τα πάντα (Παράγραφος 5).

7. Αποκλείεται ρητά η όποια μορφή επιδιαιτησίας και πως μόνο μια συμφωνία που θα βασίζεται στην ελεύθερη βούληση των μερών θα παραπεμφθεί σε δημοψήφισματα (Παράγραφος 6).

8. Ρητά και απερίφραστα απαγορεύεται η ένωση του όλου ή μέρους με την όποια χώρα, η όποια μορφή διαίρεσης ή απόσχισης ή και η όποια μονομερής ενέργεια αλλαγής του καθεστώτος (Παράγραφος 4).

9. Διασφαλίζεται η ιεραρχία των νόμων, αφού ρητά αναφέρεται πως ο υπέρτατος νόμος του κράτους είναι το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα που θα δεσμεύει το σύνολο των αρχών της ομοσπονδίας αλλά και των συνιστωσών πολιτειών (Παράγραφος 4).

10. Ρητά καθορίζεται πως αφού συμφωνηθούν οι αρμοδιότητες της Ομόσπονδης Κυβέρνησης, όσες εξουσίες εναπομείνουν, δηλαδή το κατάλοιπο εξουσίας, ανατίθενται από το ομοσπονδιακό Σύνταγμα στις πολιτείες. Οι εξουσίες αυτές αφορούν εσωτερικές αρμοδιότητες, όπως, για παράδειγμα, η παιδεία, το σύστημα υγείας, οι κοινωνικές ασφάλισεις κ.α. Η αποκέντρωση αυτή συνάδει με την ευρωπαϊκή αρχή της επικουρικότητας, δηλαδή της ανάθεσης περισσότερων εξουσιών για θέματα καθημερινότητας των πολιτών στις τοπικές αρχές. Να σημειωθεί ακόμη ότι τούτο συνάδει απόλυτα με ό,τι ισχύει στην συντριπτική πλειοψηφία των ομόσπονδων κρατών. (Παράγραφος 3)

11. Διασφαλίζεται πως οι συνιστώσες πολιτείες δεν έχουν την όποια κυριαρχία ή προϋπάρχον δικαίωμα ανεξάρτητου κράτους όπως κάποιοι ισχυρίζονται, αλλά την ιδιότητα που αποκτούν σαν συστατικά μέρη (συνιστώσες πολιτείες) της ομοσπονδίας, όπως καθορίζεται από το ομοσπονδιακό Σύνταγμα. Αρκεί να αναφερθεί πως στο κοινό ανακοινωθέν ρητά προνοείται πως οι συνομιλίες διεξάγονται μεταξύ των δύο κοινοτήτων και όχι των όποιων κρατικών οντοτήτων. (Παράγραφος 4).

12. Προνοείται ακόμη πως οι όποιες διαφορές μεταξύ Ομόσπονδου Κράτους και συνιστωσών πολιτειών ή/και πολιτειών μεταξύ τους, θα επιλύονται τελεσίδικα από το Ομόσπονδο Συνταγματικό Δικαστήριο, όπως συμβαίνει σε όλα τα Ομόσπονδα Κράτη (Παράγραφος 3).

13. Η αναφορά στον αλληλοσεβασμό και στη διαφύλαξη της εθνικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής ταυτότητας και ακεραιότητας του κάθε πολίτη του Ομόσπονδου Κράτους δεν αφορά μόνο την Τουρκοκυπριακή κοινότητα αλλά διασφαλίζει και την επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού. Ούτε και εκχωρεί όπως ισχυρίζονται κάποιοι κυριαρχικά δικαιώματα, αλλά απλώς διασφαλίζει τη συμφωνηθείσα πολιτική ισότητα. (Παράγραφος 1).

14. Καθιερώνεται νέα μεθοδολογία, σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια των συνομιλιών η συζήτηση των διάφορων ουσιωδών πτυχών θα γίνεται αλληλένδετα και παράλληλα και, ως εκ τούτου, αποφεύγεται η πρακτική του παρελθόντος να επικεντρώνεται ο όλος διάλογος σε συγκεκριμένη ουσιώδη πτυχή (Παράγραφος 2).

15. Γίνεται αποδεκτή η θέση μας για την ανάγκη υιοθέτησης ουσιωδών μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης τα οποία θα δώσουν νέα δυναμική στην προοπτική για μια ενωμένη Κύπρο, κάτι που απηχεί πλέον και τις απόψεις σημαντικών παραγόντων της διεθνούς κοινότητας. (Παράγραφος 7).

16. Τέλος, θα ήθελα να επαναλάβω πως το Κοινό Ανακοινωθέν δεν αποτελεί τη λύση, αλλά τις βασικές παραμέτρους μέσα από τις οποίες θα αναζητηθεί η τελική λύση και η οποία θα προέλθει από την ελεύθερη βούληση των μερών και θα τεθεί ενώπιον του κυρίαρχου λαού ο οποίος και θα αποφασίσει τελεσίδικα δια δημοψηφισμάτων (Παράγραφοι 2 και 4).

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Είναι καλά γνωστή η θέση μου πως δεν θα αποδεχόμουν την έναρξη ενός νέου κύκλου συνομιλιών εάν δεν ικανοποιούνται βασικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν τη μορφή του υπό μετεξέλιξη κράτους. Πέραν των προνοιών που έχουν προαναφερθεί, πλείστες των οποίων για πρώτη φορά περιλαμβάνονται σε συμφωνίες ή δηλώσεις κορυφής, είχα θέσει σαν προϋπόθεση τη διασφάλιση των τριών συστατικών κάθε διεθνούς αναγνωρισμένου κράτους, τα λεγόμενα τρία singles. Και κάνω ιδιαίτερη αναφορά στα τρία αυτά βασικά χαρακτηριστικά, γιατί τις τελευταίες μέρες παρατηρώ μια συστηματική προσπάθεια παρερμηνείας ή αμφισβήτησης ως προς το ακριβές περιεχόμενο τους.

Πιο συγκεκριμένα:

A. Μία και μόνη διεθνής προσωπικότητα

Η μια και μόνη διεθνής νομική προσωπικότητα είναι τόσο σαφώς διατυπωμένη που δεν επιδέχεται ούτε και επιτρέπει την όποια άλλη ερμηνεία. Η ακριβής διατύπωση στο κείμενο της κοινής δήλωσης αναφέρει πως «Η ενωμένη Κύπρος, ως μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα έχει μια και μόνη διεθνή προσωπικότητα..» (Παράγραφος 3)

B. Μία και μόνη Κυριαρχία

Το δεύτερο υπό αμφισβήτηση είναι ο ισχυρισμός πως η Κυριαρχία διαιρείται στα τρία και τούτο γιατί στο Κοινό Ανακοινωθέν η μια και μόνη κυριαρχία, όπως αυτή καθορίζεται από το Χάρτη του ΟΗΕ, θα εκπηγάξει εξίσου από τους Ε/κ και τους Τ/κ.

Να μου επιτραπεί να αναφέρω πως όσοι προβάλλουν αυτή τη θέση συγχέουν την κυριαρχία του ομόσπονδου κράτους με τις εξουσίες και αρμοδιότητες που εξ υποχρέωσης εκχωρούνται από το σύνταγμα στις συνιστώσες πολιτείες για θέματα εσωτερικών αρμοδιοτήτων.

Εξουσίες και αρμοδιότητες των πολιτειών που θα τους εκχωρούνται εκ του Ομοσπονδου Συντάγματος, αφού συμφωνηθούν και καθορισθούν από το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα οι τομείς αρμοδιοτήτων της κεντρικής κυβέρνησης.

Πρόσθετα, θα ήθελα αναφέρω πως το ότι η κυριαρχία πηγάζει εξίσου από τους Ε/κ και τους Τ/κ και όχι από τις δύο κοινότητες όπως είχαμε αποδεχτεί στο παρελθόν θα πρέπει να θεωρείται επίτευγμα, αφού παραπέμπει στα συστατικά στοιχεία που αποτελούν τον κυπριακό λαό και όχι στις κοινότητες όπως αυτές αναγνωρίζονται και από το σύνταγμα του 1960. Ως εκ τούτου, καμιά κυριαρχία δεν εκχωρείται χωριστά σε πολίτες που αποτελούν το λαό ενός κράτους.

Ως επιχείρημα της ύπαρξης τάχα ξεχωριστής κυριαρχίας προβάλλεται και η πρόνοια για χωριστά ταυτόχρονα δημοψηφίσματα. Θέλω να υπενθυμίσω πως δεν είναι το Κοινό Ανακοινωθέν που προβλέπει για πρώτη φορά τα χωριστά και ταυτόχρονα δημοψηφίσματα. Τούτο επισυνέβη και στην πράξη στο δημοψήφισμα του 2004, όταν Πρόεδρος ήταν ο αείμνηστος Τάσος Παπαδόπουλος.

Αξίζει να υπενθυμίσω πως ακόμα και με τις πρόνοιες του συντάγματος του 1960, πέραν των άλλων δικαιωμάτων που παραχωρούνται προς την Τουρκοκυπριακή κοινότητα, το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι ασκείτο ξεχωριστά από Ε/κ και Τ/κ μέσα από ξεχωριστούς εκλογικούς καταλόγους.

Θα πρέπει ακόμα να τονίσω πως ανάλογοι ισχυρισμοί δεν ευσταθούν γιατί το κράτος υπάρχει δεν θα ιδρυθεί. Εκείνο που θα συμβεί είναι η μετεξέλιξη του σε ομοσπονδία και ως εκ τούτου το δικαίωμα που δίνεται στις δύο κοινότητες δεν είναι κυριαρχικό ή ιδρυτικό, αλλά συντακτικό.

Γ. Μία και μόνη η ιθαγένεια του κράτους

Αμφισβήτηση ή ανησυχίες εκφράζονται ακόμα και για τη μια και μόνη ενιαία ιθαγένεια του κράτους. Προς απάντηση, θα ήθελα να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το λεκτικό του Κοινού Ανακοινωθέντος: «Θα υπάρχει μία και μόνη ενιαία κυπριακή ιθαγένεια, που θα ρυθμίζεται από την Ομοσπονδιακή νομοθεσία. Όλοι οι πολίτες της ενωμένης Κύπρου θα είναι επίσης πολίτες είτε της ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας είτε της τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας. Αυτή η ιδιότητα θα είναι εσωτερική και θα συμπληρώνει, και δεν θα υποκαθιστά καθ'οιονδήποτε τρόπο, την ιθαγένεια της ενωμένης Κύπρου» (Παράγραφος 3).

Συνεπώς, είναι σαφές πως ουδείς μπορεί να αποκτήσει «εσωτερική ιθαγένεια» είτε της μίας είτε της άλλης συνιστώσας πολιτείας, εκτός αν είναι πρώτιστα πολίτης της ενωμένης Κύπρου σύμφωνα με τον Ομοσπονδιακό Νόμο.

Να σημειώσω πως ανάλογη πρόνοια υπάρχει και στο ισχύον Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το οποίο ουδείς μπορεί να γίνει μέλος είτε της Ελληνικής είτε της Τουρκικής, κατά το Σύνταγμα, κοινότητας, εκτός αν είναι πολίτης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επιπλέον, είναι πασιφανές πως η αναφορά σε «εσωτερική ιθαγένεια» γίνεται για να προστατευθεί το δικαίωμα πολιτικής ισότητας των δύο συνιστωσών πολιτειών, λόγω του ότι η συμφωνία για λύση προβλέπει πως η μετεξέλιξη του σημερινού ενιαίου κράτους θα οδηγήσει σε μια δικοινοτική, διζωνική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα των δύο συνιστωσών πολιτειών.

Η άποψη πως η εσωτερική ιθαγένεια ενέχει τους κινδύνους νομιμοποίησης της εθνοκάθαρσης όχι μόνο δεν με βρίσκει σύμφωνο, αλλά αντιθέτως, κατά την άποψη μου, συνηγορεί και ενισχύει τον αγώνα μας για διασφάλιση του δικαιώματος επιστροφής και

επανεγκατάστασης των προσφύγων μας, αφού η επανεγκατάσταση τους δεν θα προκαλεί κινδύνους για αλλοίωση του δικαιώματος πολιτικής ισότητας των δύο συνιστωσών πολιτειών. Είναι προφανές, πως το δικαίωμα ψήφου για την Άνω βουλή ή τη Γερουσία με το οποίο διασφαλίζεται η πολιτική ισότητα θα ενασκεύεται όχι με βάση τον τόπο κατοικίας αλλά την ιδιότητα του πολίτη της κάθε μιας των συνιστωσών πολιτειών.

Είναι σημαντικό πως και τα τρία singles, δηλαδή η μία και μόνη διεθνής προσωπικότητα, η μία και μόνη και μία κυριαρχία και η μία και μόνη ενιαία ιθαγένεια θα περιλαμβάνονται στο Ομοσπονδιακό Σύνταγμα, το οποίο σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κοινού Ανακοινωθέντος: «...θα αποτελεί τον υπέρτατο νόμο της χώρας και θα δεσμεύει όλες τις Αρχές της Ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών».

Δ. Μετεξέλιξη Κυπριακής Δημοκρατίας

Προβάλλεται ακόμα η φοβική θέση πως τάχα μέσα από τις πρόνοιες του Κοινού Ανακοινωθέντος υιοθετείται η τουρκική θέση πως η ενωμένη Κύπρος θα είναι αποτέλεσμα συνένωσης δύο συνιδρυτικών κρατών.

Πουθενά στο Κοινό Ανακοινωθέν δεν υπάρχει η όποια μνεία για προϋπάρχοντα ή ιδρυτικά ή συνιδρυτικά κράτη. Αντιθέτως, ρητά αναφέρεται πως οι συνομιλίες διεξάγονται μεταξύ των ηγετών δύο κοινοτήτων, πως ακόμα οι δύο συνιστώσες πολιτείες είναι προϊόν του ομόσπονδου συντάγματος με ρητή πρόνοια η οποία προβλέπει ότι η ομοσπονδία θα αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες.

Πέραν όμως των όσων πιο πάνω έχω παραθέσει θα πρόσθετα και τα ακόλουθα:

A. Η Συνθήκη Προσχώρησης στην Ε.Ε. προβλέπει πως η ένταξη καλύπτει το σύνολο του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας με αναστολή εφαρμογής του κεκτημένου στη μη ελεγχόμενη από την Κυβέρνηση περιοχή, αναγνωρίζοντας σαφέστατα το παράνομο του κατοχικού καθεστώτος.

B. Στο Κοινό Ανακοινωθέν αναφέρεται επίσης επί λέξει πως: «Η Ενωμένη Κύπρος, ως μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα...».

Εκ των ως άνω γίνεται σαφές πως όχι μόνον δεν γίνεται δεκτή η παρθενογένεση αλλ' αντιθέτως διασφαλίζεται η συνέχεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στη μετεξελιγμένη μορφή της νέας κατάστασης πραγμάτων, δηλαδή της Ομοσπονδιακής δομής. Αν το αντίθετο συνέβαινε θα απαιτείτο νέα αίτηση για να καταστεί η χώρα μέλος του Ο.Η.Ε., αλλά και νέα αίτηση και επίπονες διαπραγματεύσεις για να ενταχθεί στην Ε.Ε.

Ελληνίδες Έλληνες, Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Προτού καταλήξω, θα ήθελα επαναλάβω πως το Κοινό Ανακοινωθέν δεν αποτελεί τη λύση αλλά θέτει τις βασικές αρχές και το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθούμε προς αναζήτηση της λύσης. Όπως ανέφερα και στην αρχή, η επίπονη προετοιμασία του Κοινού Ανακοινωθέντος και η αποφυγή απαράδεχτων αξιώσεων της άλλης πλευράς έγινε κατορθωτή και με τη συμβολή των διαφωνούντων και με τη βοήθεια των εγκρίτων νομικών που μου εισηγήθηκαν τα κοινοβουλευτικά κόμματα.

Απευθυνόμενος στην πολιτική ηγεσία του τόπου και σεβόμενος πλήρως τις διαφορετικές απόψεις, την καλώ, ανταποκρινόμενη στην κοινή επιθυμία του συνόλου των Ελληνοκυπρίων, να ενώσουμε δυνάμεις για αυτά που ακολουθούν γιατί είναι καλά γνωστό πως το Κοινό Ανακοινωθέν δεν αποτελεί την τελική λύση, αλλά την απαρχή μας επίπονης προσπάθειας προκειμένου να φτάσουμε στην επανένωση της πατρίδος μας

Απευθυνόμενος και προς τους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας, θα ήθελα να τους διαβεβαιώσω πως ειλικρινής πρόθεση και επιθυμία μου είναι η λύση του Κυπριακού το συντομότερο, με τρόπο που θα αποκαθιστά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες για όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μια λύση που δεν θα έχει νικητές και ηττημένους, ούτε τη δυνατότητα επιβολής εξουσίας της μίας πλευράς επί της άλλης και θα παρέχει τη δυνατότητα συνύπαρξης, συνδημιουργίας και προκοπής μέσα σ ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος.